

John G. Meechan:

Practical Dental Local Anaesthesia

Fra serien: *Quintessentials of Dental Practice* – 6, *Oral Surgery and Oral Medicine* – 1

Boken er på 145 sider og inneholder til sammen ni kapitler som hovedsakelig tar for seg den praktiske bruken av lokalanestesi i tannlegepraksis. Første kapittel tar kort for seg enkle basale virkningsmekanismer samt frisker opp stort sett glemte anatomiske forhold på en elegant og lettforståelig måte. Annet kapittel tar for seg instrumentering, hvor kanyler, karypler og ikke minst alle tekniske, også de elektroniske styrte, hjelpemidlene til injeksjon av lokalanestesi forklares. De neste kapitlene presenterer lokalanestesimidlene og teknikker for maksillær og mandibulær lokalanestesi. Et eget kapittel er viet supplementære teknikker for lokalanestesi som kan hjelpe en ut av kinkige situasjoner. Kapittel åtte som heter «Troubleshooting» presenterer mange interessante vurderinger omkring årsaker til at lokalanestesi av og til ikke virker. Det er flott at forfatteren tør presentere konkrete og begrunnede forslag til tilleggssanestesi i håp om å oppnå tilfredsstillende effekt når feilslaget først forekommer.

Boken avsluttes med kapitlene om sikkerhet ved odontologisk lokalanestesi samt kapittelet med den meget provoserende tittel: «Painless local anaesthesia: Is it possible?» Etter hvert kapittel er det angitt en kort referanseliste med henvisning til utvalgte artikler og lærebøker for videre utdypning av temaet. Dette er alltid et kvalitetsstegn for gode lære-/håndbøker.

Denne boken bærer tydelig preg av å være skrevet av en forfatter som klarer å formidle solid erfaring fra egen forskning og praktisk bruk kombinert med oppdatert vitenskapelig kunnskap om odontologisk lokalanestesi. Dette er kjærkomment i en tid hvor odontologien dessverre viser økende tegn til ukritisk overføring av erfaringer fra medisinsk klinikk uten testing under odontologiske forhold. Dette kommer spesielt til syne i kapittelet om sikkerhet ved bruk av lokalanestesimidler, hvor toksisitetsproblemer, og ikke minst adrenalinets rolle, forklares på en fin måte. Boken er elegant bygget opp med meget god trykk. Kvaliteten på de mange illustrasjonene i farger er usedvanlig god. Totalt sett inngir boken et meget godt inntrykk.

Boken er forholdsvis kortfattet i forhold til andre lærebøker om emnet, men gir likevel en meget utfyllende instruksjon i klinisk bruk av og vurderinger av odontologisk lokalanestesi. Denne boken anbefales faktisk til alle i tannlegeteamet som har et faglig forhold til lokalanestesi. Jeg vil spesielt varmt anbefale den til klinikere som ønsker en rett-på-sak oppfriskning av temaet uten for mye vitenskapelig bakgrunnsstøy. En meget god bok!

Lasse A. Skoglund

London: Quintessence Publishing Co. Ltd.; 2000. ISBN 1-85097-051-3

Bengt Olof Hansson og Dan Ericson:

Karies – sjukdom och håll

Boka introduseres som lærebok rettet mot tannpleierstudenter, men forfatterne anbefaler den også som innføringsbok for tannlegestudenter og oppdatering for praktiserende klinikere. Forfatterenes hensikt er å få frem dobbeltperspektivet på karies, det at karies både er «håll i tand» og livsstilssykdom, og at en fylling ikke kurerer kariessykdommen.

Nitten kortfattede hovedkapitler er delt opp i underavsnitt med overskrifter som tydeliggjør disposisjonen av stoffet. Emnene systematiseres i stor grad punktvis, det gir et huskeliste-preg, men får samtidig klart fram sammenhenger og definisjoner. I blant angis trinn-for-trinnprosedyrer, eksempelvis for klorheksidinbehandling og salivamålinger. Dette understreker preget av lære- og oppslagsbok. Det samme gjør henvisningene mellom bokens kapitler og innstuderingsspørsmålene som avslutter hvert av dem.

Språket er greit lesbart svensk. Boka har en innbydende layout. Det er gode rom mellom avsnitt, og sidene har bred marg med oppsummerende stikkord og plass for egne notater. De kliniske bildene er mange og gode og tabeller og diagrammer er letteste og tydelige.

Også innholdsmessig er boka preget av systematikk: historikk etterfølges av tannanatomi, kariesutvikling, registrering, diagnostisering og differensialdiagnoser, herunder ryddig om erosjoner. Under karietologi er mikrobiologi, kosthold, saliva og arv viet hvert sitt kapittel. Munntørrehetsproblematikk er grundig behandlet. Ikke uventet vektlegges salivamålinger og

bakterieprøver mer enn vi er vant til i norsk klinikk. Avsnittet om arvens betydning gir ellers en nyttig oppdatering.

Kapitlene om Kariesterapi og Kausalbehandling inneholder en del ambisiøse forslag til profylakseprogram. For øvrig omtales plakk, kost og saliva igjen. Videre blir fluor ryddig presentert, og vi får en grei oversikt over antibakterielle substanser. Her gjenspeiles en hyppigere bruk av Clorhexidingel i nabolandet. I forbindelse med en fin oversikt over sukkererstatninger gis anbefalinger for bruk av slike som avviker noe fra anbefalingene som Helse-tilsynet gir i sin veileder. Dessuten fremheves Xylitol som spesielt fordelaktig, selv om EU-kommisjonen senest i 2002 har påpekt at det savnes grunnlag for dette.

Et kapittel omhandler «Den motiverende samtalen» og strategier for å få pasienter til å endre vaner. Vi får ingen fasitsvar, men kanskje en bevisstgjøring og motivasjon til å ta tak i atferdsproblematikk. Avslutningsvis beskrives fyllingsterapi, både kriterier, prosedyrer og materialer. Ryddig og greit, helt til det listes opp hva tannpleiere kan gjøre av operativ kariesterapi. Jeg oppfatter det som diskusjonsstoff som ikke har noe i ei lærebok å gjøre. Boka runder av med fem kasuistikker som tydeliggjør hvordan livssituasjon og livsstil virker inn på tannhelse.

Når så mange emner skal dekkes på begrenset plass, blir det ingen bok for fordypning, noen ganger oppleves teksten derfor som opplisting heller enn forklaring. Spørsmålene som avrunder hvert kapittel er heller ikke alltid like velformulerte, og kan i blant ikke besvares ut fra teksten. Som utgangspunkt for diskusjon kan de likevel fungere godt. Boka inneholder fine eksempler fra hverdagen og god klargjøring av begreper. Den er oppdatert i forhold til dagens viten, det henvises bl.a. til SBU-rapporten fra 2002, og nesten alle litteraturhenvisninger er fra de senere år, mange fra 2003. Dette veier tyngre enn innvendinger av mindre betydning. Meg bekjent finnes ikke noen annen skandinaviskspråklig bok på markedet som dekker dette fagområdet så godt i forhold til målgruppen. Forfatterne gaper over mye stoff, men greier likevel å gi oss en oversiktlig og lettlest bruksbok som kan være til nytte for studenter av ulike kategorier.

Berit E. Skei

Stockholm; Forlagshuset Gothia; 2003. 112 sider, 15 tabeller og diagrammer, 66 illustrasjoner.